

знаходиться, і як треба себе поводити у цьому середовищі. Також важливо зазначити, що у вищій школі педагогу треба враховувати таку особливість: студенти – вже дорослі люди, які мають свій рівень моральної свідомості та встановлені життєві позиції, які можуть не мати ліній перетину, але це не може бути причиною для конфлікту.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що потреба визначає наші мотиви, а виховання визначає способи реалізації. Ми можемо говорити про те, що мораль є віддзеркаленням того, як нас виховали, оскільки людина не народжується з інструкцією того, як влаштований світ. Він набуває цінності, погляди, світогляд, якості особистості, досвід, на основі яких складається його мораль, що є основою моральної складової педагога вищої школи.

Література. 1. Педагогический энциклопедический словарь. 2012. Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://slovar.cc/enc/ped/2137343.html>. 2. Педагогический словарь. Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://endic.ru/pedagogics/Moral-1082.html>. 3. Психологическая энциклопедия. Электронный ресурс. – Режим доступа: http://endic.ru/enc_psy/Moral-12955.html. 4. Дробницкий О. Г. Проблемы нравственности. – Москва : Наука, 1977.

УДК 378+159

*Лошакова І. В.
м. Харків, Україна*

УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Важливим показником розвитку суспільства, на наш погляд, є життєві цінності. Життєвий простір являє собою інтегральну сукупність природних і суспільних факторів, в їх можливості забезпечити задоволення як матеріальних, так і духовних потреб людини. З розвитком цивілізації

головним фактором, що забезпечує відтворення і розвиток людського життя, стає світ його цінностей.

Через багатогранність людського буття дуже складно окреслити чіткий контур його життєвих цінностей, оскільки вони є невід'ємною частиною світогляду, що включає в свою структуру як повний спектр світосприйняття (картина світу), так і цілісне світовідчуття. Від них залежать і регуляція поведінки людини, і сенс її буття, і можливість трансформації загальнолюдських цінностей в цінності особистісні. Через ціннісні орієнтації розкривається диспозиція особистості людини, мотиви і інтереси її життєдіяльності. Для встановлення тенденцій розвитку суспільства необхідно виявити, на яких ціннісних установках і культурних традиціях формується самосвідомість його представників, оскільки ці чинники домінують за ступенем впливу на їх життєдіяльність.

Метою даної статі є розгляд умов, у яких формуються життєві цінності студентів.

Нас цікавлять універсальні загальнолюдські цінності, характерні для середнього представника того чи іншого суспільства. Для більшості з них найголовніша життєва цінність – благополуччя сім'ї, дітей і батьків, а також наявність друзів і їх благополуччя. В даному випадку центральним питанням дослідження стає з'ясування ролі освіти у формуванні і розвитку розглянутих життєвих цінностей [2].

Чи сприяє освітній простір формуванню таких цінностей, як відношення до сім'ї і дружби, дружні взаємини в сфері трудової діяльності і дружелюбність у суспільстві? Так, освітній простір впливає на дану цінність [1]. Слід перш за все відзначити: освіта через свою соціальну природу збирає людей за пізнавальним інтересам, де структуруються їх цілі, дуже близькі за змістом в перспективі життєдіяльності. Освітній простір служить «першопоштовок» для зближення. Як правило, дружба, що склалася в роки студентського життя, стає міцною і довговічною.

Наступна життєва цінність пов'язана з матеріальним добробутом і кар'єрою людини. Навряд чи можна знайти розсудливу людину, яка не хотіла б забезпечити як матеріальний, так і духовний добробут своєї сім'ї. В такому випадку освіта є основним фактором добробуту і служить однією з головних підстав для успішної кар'єри. Для того щоб займати ключові позиції в суспільному виробництві, отримувати відповідну матеріальну винагороду, необхідно мати затребувану суспільством професію, що, безумовно, передбачає отримання відповідної освіти.

Наступним соціокультурним фактором, пов'язаним з освітнім простором, що забезпечує прогресивний розвиток суспільства, є здоров'я кожного його представника. Відповідна культура впроваджується з початку освітньої діяльності, з раннього шкільного віку. Тут дуже важлива цільова фіксація отриманих знань. Що ж це означає? Наприклад, закінчивши загальноосвітню середню школу, учень отримує атестат зрілості, де відзначений відповідний спектр знань, необхідних для організації нормальної життєдіяльності. Культура подальшого буття залежить від того, наскільки ці знання зафіксовані в свідомості, а не тільки в таблиці про успішність. Зокрема, знання з курсу «Анатомія і фізіологія людини» дозволяють, а точніше, служать посилкою, наприклад, для правильного харчування. У свою чергу, культура харчування – основа збереження здоров'я.

Чи можлива організація здорового способу життя при відсутності знань, одержуваних у сфері освіти? Як правило, ні. Саме через знання можна усвідомити, що базис життя будь-якої людини – його здоров'я.

Якщо продовжити розмову про цінності і знання, одержуваних людиною в сфері освіти, слід розглянути механізм становлення і розвитку особистісних якостей, які забезпечують самодостатність людини. На основі отриманих знань, життєвої практики і саморозвитку людина знаходить якості, необхідні для усвідомлених і зважених рішень як в

професійних, так і в звичайних життєвих питаннях. Отримуючи корисний досвід, вона стає більш зіркою, проявляє якості, притаманні мудрості та адекватності у висновках, пов'язаних з життєвими цінностями [2].

Особливо слід відзначити феномен творчості. Здатність до творчості дозволяє людині не тільки сформулювати, а й реалізувати свої ідеї по відношенню до світу. Свобода самовираження – одна з умов творчого пошуку, задоволення тонких душевних потреб. Але люди змушені поєднувати своє покликання з повсякденними побутовими клопотами. Вони повинні виконувати нормовані обов'язки перед суспільством, що можливо тільки при наявності кваліфікаційної освітньої підготовки. Сенс життя для таких людей становить реалізація власних задумів у творчості [3].

Для того щоб слідувати тим чи іншим принципам життєдіяльності, необхідно через освіту освоїти досвід, набутий попередніми поколіннями. Оскільки освіту ми розуміємо як системне тлумачення досвіду на основі теорії пізнання, то формування внутрішньої гармонії людини, заснованої на його духовності, можливе тільки через освіту, що дозволяє досягнути загальнолюдські цінності шляхом порівняльного аналізу [5].

Позиціонування особистості в соціальному просторі базується на ціннісних орієнтаціях і установках, що формують культурні традиції. Ціннісні орієнтації задаються суспільною свідомістю, ціннісні установки формуються в освітньому просторі. Результатом є сформовані традиції, націлені на кристалізацію самосвідомості згідно з культурними цінностями і пріоритетами.

Література. 1. *Зотова О. И., Бобнева М. И.* Ценностные ориентации и механизмы социальной регуляции поведения. // *Методологические проблемы социальной психологии.* М., 1975. С. 241 – 255.
2. *Підбуцька Н. В.* Суб'єктивне благополуччя у становленні майбутніх фахівців / Н. В. Підбуцька, А. Г. Зуєва // *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр.: матер.*

Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Психолого-педагогічні аспекти формування управлінського потенціалу сучасної молоді: теорія і практика», 22 жовтня 2014 р. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – Харків: НТУ «ХП», 2014. – Вип. 40 – 1 (44 – 45). – С. 193 – 207. 3. *Попова И. М., Моин В. Б.* Сознание и трудовая деятельность. Киев-Одесса, 1985. С. 186. 4. *Романовський О. Г.* Самовдосконалення та самоосвіта як показники рівня професіоналізму / О. Г. Романовський // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / за ред. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКОГО, О. Г. РОМАНОВСЬКОГО. – Харків: НТУ «ХП», 2010. – Вип. 26 (30). – С. 11–19. 5. *Леонтьев А. Н.* Деятельность. Сознание. Личность.

УДК 374.

Самко А. М.
м. Київ, Україна

ГУМАНІЗАЦІЯ ОСВІТИ У ПОГЛЯДАХ ВИДАТНИХ ПЕДАГОГІВ С. У. ГОНЧАРЕНКА ТА І. А. ЗЯЗЮНА

У зв'язку з глобальними трансформаціями у всіх сферах людської діяльності, різкими змінами орієнтирів і пріоритетів громадської свідомості сучасне суспільство потребує негайного духовного відродження світоглядних позицій суспільної взаємодопомоги та взаємотворчості, особливо у сфері формування й розвитку творчої, вільної від стереотипів, готової до постійного самовиховання та саморозвитку особистості. У світлі цього актуалізується проблема пошуку чинників, спроможних подолати наявний стан шляхом впливу на суспільство загалом та особистість зокрема. Провідна роль серед таких чинників належить системі освіти, перед якою постає завдання не лише сформувати цілісну, гармонійно розвинену, гуманістично орієнтовану особистість, а й сприяти реалізації її